

Назва навчальної дисципліни	БІОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА АДАПТИВНІСТЬ ЛЮДИНИ
Галузь знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
Спеціальність	<i>014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)</i>
Кількість кредитів	4
Шифр навчальної дисципліни	ВК
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Ільєнко Микола Микитович</i>
Науковий ступінь	<i>доктор біологічних наук</i>
Вчене звання	<i>професор</i>
Посада викладача	<i>професор кафедри біології, екології та методик їх навчання</i>
Контактний телефон викладача	
Профайл викладача	http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/me/stryktyra/kaf_biologia/golovatyuk.pdf
Е-mail викладача	illanik8@gmail.com
Розклад консультацій	<i>Очні консультації</i>
Час проведення	<i>14.40 – 17.00</i>
Місце проведення	<i>43 ауд.</i>

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Біологічна та соціальна адаптивність людини» розкриває основні питання закономірностей компенсаторно-приспосувальних реакцій організму, особливостей різних видів адаптацій до дії різноманітних факторів зовнішнього середовища. Завдяки явищу адаптації системи організму, незважаючи на мінливість умов довкілля, підтримують стійкість, стабільність організму здатну забезпечувати існування та відтворення усього живого. Процес адаптації уможливорює гомеостаз в організмі, забезпечує оптимальне функціонування системи «організм-довкілля». Адаптація стає актуальною особливо в наш час, коли людина стала працювати в екстремальних умовах: космос, підводне середовище, коли довкілля денатуроване шляхом викидів в атмосферу, літосферу та гідросферу різних біологічно активних сполук.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння студентами знань про особливості біологічної та соціальної адаптації під впливом факторів навколишнього середовища;
- ознайомлення з особливостями психічної адаптації та адаптації організму в умовах стресу;
- вивчення особливостей адаптації людини до людини та поведінки в суспільстві;
- ознайомлення з методами попередження шкідливого впливу стресорів, запобігання схилянню до вживання наркотиків, алкоголю чи нікотину, легалізованих біологічно активних речовин; пропагування здорового способу життя, загартування організму, запобігання екстремізму, агресій і т.п.
- формування вміння виробляти коректну поведінку в життєвих ситуаціях.

Навчальний контент

Теми лекцій	Теми практичних занять	Методи контролю	К-ть балів
Змістовий модуль			

Тема 1. Вступ. Предмет вивчення біологічної і соціальної адаптивності людини.	Біологічні та соціальні аспекти адаптації населення.	Усне та письмове опитування, тестовий контроль	60
Тема 2. Біологічна адаптація.	Біологічна адаптація.		
Тема 3. Адаптація організму в умовах стресу.	Стрес і методики його подолання.		
Тема 4. Психічна адаптація.	Психічна адаптація.		
Тема 5. Соціальна адаптація.	Соціальна адаптація.		
Тема 6. Гени, культура і гендер.	Гендерні відміни і подібність.		
Тема 7. Просоціальна поведінка, як прояв адаптації.	Просоціальна поведінка.		
Тема 8. Адаптація людини до людини.	Адаптація людини до людини.		
Тема 9. Адаптація до знарядь праці – інженерна психологія, ергономіка.	Функціональні стани організму людини в процесі праці. Адаптація до знарядь праці.		
Тема 10. Сприймання людини. Адаптація аналізаторів.	Адаптація аналізаторів.		
Тема 11. Адаптивність як властивість особи.	1.Адаптивність як властивість особи. 2.Альтруїзм.		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання			10
Підсумковий тест			30
Всього			100

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов
ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ФК7	Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.
ФК9	Здатність до усвідомлення досягнень біологічної та географічної науки і їх ролі у житті суспільства, спроможність користуватися новітніми досягненнями, необхідними для професійної та/або інноваційної діяльності.
ФК10	Здатність застосовувати та формувати знання з біології та основ здоров'я людини для пояснення будови, взаємодії, взаємозв'язків, походження, класифікації, значення, використання, поширення і організації живого на різних рівнях
ФК12	Здатність формувати знання для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення, відновлення здоров'я людини.
ФК13	Спроможність розробляти та реалізовувати навчальні та наукові проекти з

	біології, основ здоров'я і географії, презентувати їх.
ФК14	Здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні проблеми біологічної та географічної науки на рівні новітніх наукових досягнень.
ФК16	Здатність здійснювати самостійно та організувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних біологічних і географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх.
ФК18	Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної біологічної та географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.
ФК19	ФК19. Здатність до аналізу, представлення і поширення біологічної та географічної інформації, використання різноманітних письмових, усних та візуальних засобів, інформаційно-комунікаційні технологій.

Формування програмних результатів

Індекс в матриці ОП	Програмні результати навчання
РН2	Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.
РН15	Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її в учнів.
РН17	Демонструє і використовує новітні досягнення біологічної та географічної науки і пояснює їх роль у житті суспільства, обґрунтовує їх використання для професійної та/або інноваційної діяльності.
РН18	Демонструє уміння розуміти і пояснювати будову, функції, життєдіяльність, розмноження, екологію, поширення, використання, охорону живих організмів і систем усіх рівнів організації; розкривати сутність біологічних явищ і процесів.
РН20	Використовує знання для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини.
РН21	Демонструє уміння розробляти та реалізовувати навчальні та наукові проекти з біології, основ здоров'я і географії, підготовки презентацій, користуватися обладнанням, препаратами, засобами навчання.
РН22.	Розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої та географічної науки на рівні новітніх наукових здобутків.
РН24.	Знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат біології, здоров'я людини, географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання освітнього процесу, організувати дослідницьку роботу.
РН26.	Демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної біологічної та географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.
РН27	Здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення біологічної та географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, інформаційнокомунікаційні технології.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання тем / модулів відбувається під час проведення консультацій керівника курсу.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контролю знань заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Літературні джерела

Базова

1. Ільєнко М.М., Тюптя Л.Т. До питання щодо особливостей та механізмів біологічної і соціальної адаптивності людини. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. Київ, Університет „Україна”, 2007. 48 с.
2. Петренко Ю. О., Меньших О. Е., Юрчук С. М. Працездатність людини в екстремальних умовах навколишнього середовища : навч.-метод. посіб. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ЧНУ ім. Б. Хмельницького. Черкаси : Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. 32 с.

Додаткова

1. Джонсон, Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування. К. 2003. 288 с.
2. Психологія людських взаємин: конспект лекцій (Онищенко та ін) К, 1995. 84 с.
3. Тюптя Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота, теорія і практика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Університет „Україна”. 2004. 408с.

Інформаційні ресурси:

1. Соціальні та біологічні аспекти адаптації населення до умов життєдіяльності Режим доступу: <https://subject.com.ua/biology/medical/209.html>
2. Адаптація людини: біологічні основи. Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/biolog/27345/>